СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION

Рік LIV. Ч. 211. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 26. жовтня 1946. No. 211. New York and Jersey City, Saturday, October 26, 1946 Vol. LIV

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ РОЗЄДНАНИХ НАРОДІВ

Після святочного відкритти Загальних Зборів Обєднаних Держав та закликів до єдности і згоди, вже чергового дня виказалося як далеко ще від Обєднаних Держав до обєднаних народів. На перший план розбіжностей висувається право вета для великих потуг, яке відкидають та проти якого борються малі держави, яке схильні зревідувати західні великі потуги та якого всіми силами обороняє Совєтський Союз. Право вета дає пятьом великодержавам: Англії, Америці, Совєтському Союзові, Франції і Китаєві можливість спротивитися будьякій справі і „вето" її перерішить, хочби його видвигнула тільки одна держава проти всіх інших. Досі цим правом користувався, надуживаючи його, Совєтський Союз. Обстоюючи свободу думки і слова та в імя справедливости малі держави, а за ними теж самі Злучені Держави і Велика Британія, домагаються ревізії цього права. Австралія перша виступила проти цього привілею великих потуг, тепер кубанський делеґат домагається піддати цю справу під дискусію і в потребі змінити Чартер Обєднаних Держав. Совєтський Союз противиться, щоб цю справу взагалі брати під дискусію. До дальших справ другого дня нарад Загального Зібрання належать справа індійців в Південній Африці, яку за піддержкою Злучених Держав рішено поставити на порядок нарад і знова справа Еспанії, яку заторкнув у своєму звіті генеральний секретар.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН В ОБОРОНІ ПОЛІТИЧНИХ ЗБІГЦІВ.

З Вашингтону повідомляють, що президент Труман висловив надію, що іміґраційна політика Злучених Держав може бути влаштована так, щоби приймати теж політичних збігців. Цю думку висловив президент коментуючи рішення властей Маямі, Флорида, щоби дати право тимчасового побуту кільком естонським втікачам, які приїхали туди з Норвеґії в малому човні.

СЛОВО НЕПРАВДИ, А НЕ „ПРАВДИ"!

Большевицькі У. Щ. Вісті, що постійно кожного року ведуть великі пресові кампанії, ведуть тепер кампанію приєднування нових передплатників під кличем „Поширюйте слово правди серед американських українців". Це кампанія „поширювання неправди". Вона є комуністичною відповіддю на клич американських українців „Ширім правду про Україну та український нарід", яку большевики закривають або перекручують.

НЕ ОПУСКАЙМО РУК!

„Канадійський Фармер" пише, що не треба українцям опускати руки і падати на дусі, але треба далі продовжати боротьбу за визволення, бо може вже недалекий цей час, коли Україна визволиться. Звертає особливу увагу на те, що світ уже тепер добре поінформований про те, що діється з українським народом теж і завдяки українцям в Канаді й Злучених Державах та в інших частинах західнього світа, що „стоять постійно на сторожі української справи і використовують майже кожну нагоду для освідомлення культурного світа про дійсне положення в Україні".

Тим українцям, що думають, що Росія тепер така сильна і велика, що вже з неї не буде можливо Україні визволитись, часопис відповідає:

„Та не забуваймо, що в давнині були колись також великі й сильні держави та імперії, які поневолили були інші народи, а де вони є сьогодні? Пропали. Де є нині славна імперія Риму, або Джинґіс-Хана, або Карла Великого, або бувших російських царів, або Мусолінія, або Гітлера? Всі вони пішли на знищення тому, що не були основані на справедливости й правді, а на поневоленні народів. Хоч як багато в сьогоднішнім світі є тої несправедливости й злоби, то все-таки остаточно правда і справедливість скорше або пізніше виходять наверх переможцями. Часом на це треба довго-довго ждати, але вони приходять".

ЧЕРЕЗ КОГО ВИХАЛИ „ГОСТІ З УКРАЇНИ?"

На це питання відповідає прозою і віршом М. Тарнавський в большевицьких У. Щ. Вістях. Як відомо негайного відїзду або зареєстровання як „чужинецькі агенти" зажадав від „культурної делеґації" з України і совєтської делеґації на Конґрес Американських Словян департамент справедливости в Вашингтоні. Та в У. Щ. Вістях і Тарновського це діло „чорних сил в цій країні", „сфашизованих кругів", „чорної реакції", „паразитів", що „скорше чи пізніше будуть змушені уступити з дороги". Це останнє означає в мові комуністів їхню перемогу, себто надію, що скоро й в Америці диктуватимуть комуністи і Кремль.

ВИСТУП ПРЕМІЄРА АТЛІ ПРОТИ СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ

Британський премієр Атлі в своїй промові до Конґресу Робітничої Юнії в Брайтон, Англія, виступив незвичайно гостро і рішучо проти міжнародного комунізму. Свою атаку на комунізм премієр Атлі попередив закликом до робітничих юній, щоб вони піддержали уряд в наборі нових людей до армії з огляду на „неспокійний вигляд світа сьогодні". Премієр заявив, що для комуністів свобода означає свободу відмовляти власне свободи кожному, хто не погоджується з комуністичною філософією. Совєтський Союз надуживає поняття демократії, називаючи демократичними тільки ті уряди і народи, які є під його контролею, а всіх інших визиваючи фашистами. Премієр Атлі ствердив, що совєтський уряд жахливо обдурює опановані ним народи, відгороджуючи їх від світа та накидаючи їм свою волю і свою думку. Промову премієра Атлі перед Конґресом Робітничих Юній з вдоволлям привітав його попередник в британському парляменті, Вистон Чорчил, обстоюючи дальше своє домагання даних про совєтську армію. Чорчил заявив, що його запит про 200 совєтських дивізій на воєнній стопі в Европі, був опертий на правдивих фактах.

ЯК СВЯТКУЮТЬ ПЕРЕМОГУ У ЛЬВІВЩИНІ.

Московська „Правда" з 2-го вересня подає в кореспонденції зі Львова, що селяни Львівської области „відмітили другу річницю визволення від німецько-фашистських загарбників масовою здачою хліба". На заготівні пункти — подає газета — доставлено десятки тисяч пудів зерна. Сам тільки Глинянський район за три дні доставив більше 16 тисяч пудів збіжжя. Щирецький район здав 14,000 пудів а селяни Бібреччини 12 тисяч пудів. Можна собі уявити, як цей хліб „віддано" державі та що дали б селяни за визволення ще й від цих „визвольників", які їх не гірше німців звільняють від останнього зерна збіжжя.

ЩОСЬ ТАК, ЯК У НАС!

В пресі різних етнічних груп, зокрема словянських, піднімаються щораз частіщі голоси в справі потреби зреформовання різних зборів і нарад. Кажеться, що зійдуться люди в справі якоїсь акції, минають години за годинами, а чується тільки самі промови. Говориться про те, що минуло й що треба було зробити, а не про те, що на програмі й треба зараз робити. Це така „словянська хвороба", з якої доконче треба словянам вилікуватись.

Не зашкодило б і українцям почати лікуватись з цеї хвороби, бо вона і в нас грасує до цеї міри, що не одно засідання зачинається і кінчається промовами, а справу праці відкладається до наступних зборів....

КОГО ПОВІСИЛИ РАЗОМ З ВЛАСОВОМ.

Совєтська преса з вересня повідомляє, що разом з бувшим совєтським генералом Власовом повішено ще: В. Ф. Малишкіна, Г. Н. Жиленкова, Ф. І. Трухіна, Д. Е. Закутного, І. А. Благовещенського, М. А. Меандрова, В. І. Мальцева, С. К. Буняченка, Г. А. Зверева, В. Д. Корбукова і Н. С. Шатова. Власова і других повішено за те, що вони після вибуху війни продовжували Сталінську політику порозуміння з Гітлером та зради свого народу.

ХЛІБ, АЛЕ ДЕРЖАВІ.

Московські „Ізвестія" з 10-го вересня повідомляють в спеціяльній кореспонденції з Києва, що „безперервним потоком іде український хліб на державні заготівні пункти". Втікачі з України теж повідомляють, що „безперервним потоком іде", але українське населення Київщини просити хліба від своїх братів на Волині та в Галичині, де „совєтская власть" ще не вспіла закріпитися.

ЯК ПРАЦЮЄ АРТІЛЬ „УКРАЇНЕЦЬ" У ПРИВОЛЖІ.

Спеціяльний кореспондент „Ізвестій" з Приволжа, Куйбишевської области, описує таку картину з артілі „Українець": „На полях артілі „Українець" — нечинний комбайн. Чому стоїте? — запитав предсідник виконкома (виконавчого комітету) районної Ради тов. Макаров комбайнера Григорія Арґасцева. „Трактор не тягне" — наступила відповідь. На боці, біля дороги, — продовжує кореспондент — виднів гусеничний трактор. Біля нього возився з ключем в руках тракторист Іван Підлужний. Тракторист почав жалітись, що в нього не має інструментів, не має запасних частин, ніхто цим не турбується. Але хліб державі здати треба.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Не знають, що зробити зі скитальцями

Зачались в Ню Йорку наради Асамблеї Обєднаних Держав. До справ, які Асамблея буде обговорювати і затверджувати належатиме теж і справа, в чиї руки, як скінчиться УНРРА, віддати опіку над скитальцями в Европі й що взагалі з ними далі робити.

Асамблея Обєднаних Держав може вирішувати тільки те, що їй предложать до вирішення. В справі скитальців предложить їй свої пропозиції Економічна і Соціяльна Рада Обєднаних Держав, якій Асамблея доручила цю проблему розслідити, та яка саме закінчила наради у цій справі.

Щож вирішила ця Економічна і Соціяльна Рада Обєднаних Держав?

Позитивно рішено властиво головно тільки одно: Опіку над скитальцями має перебрати по УНРРА нова організація, що має називатись: International Refugee Organization (IRO).

Цілком певно Асамблея Обєднаних Держав на це згодиться і затвердить запропонований статут нової організації. Але що далі? Що зроблять з скитальцями? Куди їх вишлють, як їх розмістять по різних краях?

Над цим важним питанням була в Економічній і Соціяльній Раді дуже довга дискусія, яка виявила, що ці краї, що могли б забрати скитальців до себе, не виявляють охоти їх забирати. Навіть ті, що то зголосились, що евентуально взяли б певне число скитальців, ставлять рівночасно такі застереження, що якщоб вони вдержались, то з їхньої оферти не буде великої користи. В Економічній Раді дехто промовляв у цій справі чутливо, з серцем, і пропонував висилати делегатів до різних парламентів, щоб вони там старались промовити до сумління і так добули дозвіл на допущення більшого числа скитальців до різних країв. Та ці голоси загального настрою і напрямку не змінили.

Згадуємо за ці речі, бо вони відбиваються гірко на скитальщині. Саме тепер надходять нові вісти з різних скитальчих таборів про нові й щораз частіші „ревізії". Ці „ревізії" мають відбуватись у такий спосіб, щоб скитальців „переконати", що їм найкраще зараз вертати домів...

Певно, що справа з скитальцями виглядала б інакше, якщоб між тими, що в Обєднаних Державах радять над цею проблемою, не було совєтського представника і совєтських сателітів, що є засадничо за репатріяцію, а проти опіки над скитальцями і зараховують тих, що не хочуть вертати, до „зрадників" і „злочинців". Тому, якщо скитальча проблема має бути розвязана по людськи, то в першу чергу треба, щоб її розвязати без Совєтів. Вони і так не хочуть допомагати фінансово не то скитальцям, але навіть не хочуть давати на адміністраційні видатки цеї міжнародної організації, що має опікуватись скитальцями. Проте вони хотіли б у ній бути і далі мати у ній голос та далі старатись вбивати усякі змагання до справжньої допомоги скитальцям.

В таких обставинах треба, як нам видається, усім тим, що боронять скитальців в Европі, ставити в Асамблеї справу Міжнародної Скитальчої Організації (IRO) в такий спосіб, щоб там не було совєтських представників. Як їх не буде, то не буде цеї важкої гальми, що спиняє ратункову, скитальчу акцію. Тоді й скорше розберуть скитальців демократичні краї й дадуть їм цим способом змогу далі жити і працювати. Совєти та їхні агенти не хочуть людської розвязки справи скитальців. Вони хочуть мати скитальців у себе і віддати їх під опіку НКВД, яке вже знає, як розвязувати такі проблеми навіть і з міліонами людей. Комуністична преса, включно з большевицькими У. Щ. Вістями, постійно тепер пише, що скитальців ніхто не хоче, що їх Обєднані Держави скоро позбудуться, себто, що скитальці будуть змушені вертати домів під владу Совєтів чи їхніх сателітів. Вона заповідає, що вже переводяться перевірки в скитальчих таборах в Італії та Німеччині й будуть ще нові, та що всі „запідозрені" будуть видані Совєтам. Це є большевицьке залякування, метода, якої большевики постійно вживають. Але це правдиво вказує на те, як будуть поступати і чого домагатись совєтські делегати, як матимуть далі слово в справах скитальців, а цей голос буде могти навіть і заважувати, особливо, як зачнуться різні міжнародні торги. Тоді можуть догоджувати Совєтам уступкою у справі скитальців. З тим треба рахуватись і тому протидіяти. Треба отже з нашого боку зробити все, що можливе, щоб відвернути таке нещастя. Чи це вдасться, ніхто цього певно сказати не може. Тому саме скитальча проблема така трагічна ще й з цього боку.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ!

ДОЛЯ УКР. ПРАВ. ЄПИСКОПІВ.

„Новий Шлях" пише, що архієп. І. Теодорович подав на зїзді Української Греко-Православної Церкви в Канаді відомості про долю українських, православних єпископів у Совєтах, одержані від митрополита Полікарпа, що тепер очолює Українську Православну Автокефальну Церкву:

Усунений большевицькою владою від проводу митрополит Василь Липківський жив тихо у своєї сестри. В 1936 році його, 82-літнього немічного старця, заарештували таємно в ночі й вивезли невідомо куди. Треба думати, що помер на засланні. Митрополит Микола Борецький був арештований в 1931 році й вивезений на Соловки, де внаслідок тортурів збожеволів і помер. Розстріляли большевики таких єпископів: Микола Карабиневич (1934), Яків Чулаївський (1936), Володимир Самбірський (1936), Петро Тарнавський (1938), Юрій Махновський (1939). Архієпископи і єпископи заслані у різні місця: Олександер Ярещенко (1926), Юрій Жевченко (1929), Степан Орлик (1926), Юхим Калішевський (1937), Константин Малюшкевич (1936), Микола Пивоварів (1929), Максим Задвірняк (1934), Олександер Червинський (1935), Юрій Тисленко (1932), Йосиф Оксіюк (1938). Це відомости тільки про 17 єпископів. Де другі 17 — невідомо, чи розстріляні, чи де караються на засланні. Відомо тільки те, що їх немає.

ДО ТИХ, ЩО ПОСИЛАЮТЬ ПАКУНКИ ДО СОВЄТІВ.

„Новоє Русскоє Слово" дає поради, як і що посилати до Росії Дораджує не посилати старих річей, а тільки нові й посилати назагал тільки те, чого просять, щоб їм слати. Часопис звертає увагу, щоби памятати, чи той що одержить пакунок, може заплатити митну оплату, яка може виносити 1,000 або й 2,000 рублів, коли іде про обув, футра і різні дорогі речі. Теж звертається увагу, що фірмі в Ню Йорку, яка одинока має право висилати пакунки і відразу побирати мито та інші оплати, треба заплатити за пакунок від 40 до 80 долярів.

НЕ МОЖЕ ЗРОЗУМІТИ!

Нюйорське „Новоє Русскоє Слово" друкує огляд російського життя в Европі й згадує при цьому, що Ватикан відступив у Римі російським скитальцям церкву св. Антонія на церковні відправи. Пише, що в церкві відправляється згідно з візантійським обрядом і чисто по православному, але надиво вчасі відправи — поминають папу римського!